

NRK

2008 | 6

NEDERLANDSE RUBBER-
EN KUNSTSTOFINDUSTRIE

In dit nummer

Het MJA-platform heeft de energie-efficiency van de rubber- en kunststofindustrie verbeterd. Dit is vooral dankzij de samenwerking met de overheid en de bedrijfsleven. Het MJA-platform heeft de energie-efficiency van de rubber- en kunststofindustrie verbeterd. Dit is vooral dankzij de samenwerking met de overheid en de bedrijfsleven. Het MJA-platform heeft de energie-efficiency van de rubber- en kunststofindustrie verbeterd. Dit is vooral dankzij de samenwerking met de overheid en de bedrijfsleven.

NRK

Duurzaam ondernemen

Bedrijven hebben met elkaar procesverbeteringen voor energie-efficiency uitgewerkt

Voorzitter MJA-platform Godfried Prieckaerts:

“Vertraging MJA3 is betreurenswaardig”

De rubber- en kunststofindustrie boekte geweldige resultaten met het verbeteren van de energie-efficiency in het kader van de meerjarenafspraken (MJA) 1 en 2. Dit jaar zou MJA3 van start moeten gaan, waarbij nog meer naar energiebesparing ‘in de keten’ gekeken zou moeten worden. Maar de nieuwe overeenkomst liet lang op zich wachten. MJA-platformvoorzitter Godfried Prieckaerts betreurt de vertraging en hoopt dat de continuïteit in het MJA-proces geen gevaar loopt.

NRK-lidbedrijven boekten de afgelopen decennia opzienbarende resultaten met het verbeteren van de energie-efficiency. Ze deden dat in het kader van de meerjarenafspraken energie-efficiency, kortweg MJA. De rubber- en kunststofbedrijven waren succesvoller in energie-efficiency dan de 28 andere sectoren met een MJA, zodat EZ-minister Maria van der Hoeven de sector eind 2007 bestempelde als “een inspiratiebron voor bedrijven in andere sectoren”. Op het moment dat dit gebeurde waren de onderhandelingen over voortzetting van MJA in een aangescherpt MJA3 in volle gang. In de nieuwe meerjarenafspraken worden de doelstellingen uit de kabinetsnota ‘Schoon en Zuinig’ en het ‘Duurzaamheidsakkoord’ van overheid en bedrijfsleven nader ingevuld. MJA3 zou uiterlijk in april 2008 worden getekend, maar de definitieve vaststelling haperde toen bleek dat de bewindslieden op Financiën nieuwe

‘groene’ fiscale maatregelen aan het voorbereiden waren. Het bedrijfsleven wilde eerst weten hoe die maatregelen zouden uitpakken. Het overleg daarover tussen Financiën en met name VNO-NCW was in mei nog in volle gang. Voorzitter Godfried Prieckaerts van het MJA-platform betreurt het tijdverlies. In de ogen van de oud-directeur van energiebedrijf Essent ligt het MJA2 sinds begin dit jaar stil. “We gingen er vanuit dat MJA3 in januari zou starten en uitvoeringsorganisatie SenterNovem, die de deelnemende bedrijven met adviezen begeleidt en stimuleert, heeft geen mogelijkheden om MJA2 voort te zetten. Dus gebeurt er even heel weinig. Bedrijven kijken elk jaar samen met SenterNovem naar de mogelijkheden voor verdere verbetering van de energie-efficiency. Nu schuift dat moment minimaal een half jaar naar achteren. Je loopt dus het risico dat veel bedrijven dan al bezig zijn

(zie verder op pagina 3)

COLOFON

NRK Netwerk is een uitgave van de NRK, brancheorganisatie van de rubber- en kunststof-industrie.

Versijning: 10 maal per jaar, (waarvan 5 x digitaal en 5 x gedrukt)

Jaargang 16, nummer 6

Redactie:
drs. Erik de Ruijter
(hoofdredacteur)
Jos de Gruiter
ir. Margo de Kort

Postbus 420
2260 AK Leidschendam
Telefoon (070) 444 0660
Fax (070) 444 0661
E-mail communicatie@nrk.nl
Internet www.nrk.nl

Met medewerking van:
drs. Jaitske Feenstra

Opmaak en druk:
Thieme Media Services

Lid worden

Lidbedrijven van de NRK zijn leveranciers en ketenpartners: leveranciers van rubber- en kunststofproducten, zoals verwerkers, bewerkers en verkooporganisaties. Ketenpartners – zoals leveranciers van machines en hulpapparatuur, en recyclers – richten zich op de rubber- en kunststoffenindustrie en zijn partner in de productcreatie of het productverkoopproces. Bedrijven actief in de rubber- en kunststofindustrie kunnen zich aansluiten bij een of meerdere branchevereniging(en) binnen de NRK-gelederen.

Herkent u zich in bovenstaand profiel? Meldt u zich dan aan bij de NRK: tel. 070 444 0660 of info@nrk.nl.

CARTOON

NEE JE KUNT NU NIET ZONNEN OPT
DEK WE HEBBEN ALLE ENERGIE
NODIG OM DE HAVEN TE BEREIKEN!

Czeers, Nederlandse speedboot op zonne-energie

Duurzaam ondernemen

Blij met rubber- en kunststofproducten

De NRK is actief voor de rubber- en kunststofindustrie en vertegenwoordigt de belangen van ca. 670 leden, verdeeld over 25 brancheverenigingen. De NRK bevordert winstgevend leveren van verantwoorde producten door middel van dienstverlening en lobby in een actief netwerk van bedrijven met onderlinge binding en gedeelde belangen. De NRK biedt haar leden een totaalpakket aan diensten waaruit de bedrijven kunnen kiezen. Sturing van politieke besluitvorming is cruciaal, waarbij de brancheorganisatie kan bogen op een daadkrachtig netwerk in Nederland en Europa.

Actief binnen NRK-gelederen	doorkiesnrs.	e-mail
BEM – Band en Milieu	070 444 0690	bem@nrk.nl
BFL – Branche Fed. voor Lichtstraten- en Lichtkoepelfabr.	070 444 0681	bfll@nrk.nl
BureauLeiding	070 444 0650	info@bureauleiding.nl
HKV – Holgevormde Kunststofverpakkingen	070 444 0696	hkv@nrk.nl
LKM – Leveranciers Kunststof Machines	070 444 0681	machines@nrk.nl
NRK-Bouw	070 444 0683	nrk-bouw@nrk.nl
NVPU – Ned. Ver. van Polyurethaan Hardschuim Fabr.	070 444 0690	info@nvpu.nl
NVR – Ned. Ver. van Rubber- en Kunststoffabrikanten	070 444 0690	nvr@nrk.nl
Sectie Banden	070 444 0690	banden@nrk.nl
Sectie Kunststoffen (zacht PVC)	070 444 0690	zachtpvc@nrk.nl
Sectie Polyurethaanschuim	070 444 0690	purschuim@nrk.nl
Sectie TRA – Technische Rubberartikelen	070 444 0690	tra@nrk.nl
NWBC – NRK-Werkgeversvereniging Branche CAO	070 444 0690	nwbc@nrk.nl
PVT – ProducentenVereniging Thermoplasten	070 369 2960	info@pvt.nl
RecyBEM – RecyBEM BV	070 444 0632	bem@recybem.nl
Sectie Ketenpartners	070 444 0660	deruijter@nrk.nl
Stybenex	0418 513 450	info@stybenex.nl
Stybenex Verpakkingen	0418 513 450	info@stybenex-verpakkingen.nl
Sectie Grondstoffen & Additieven	070 444 0660	g&a@nrk.nl
Stuurgroep PVC & Ketenbeheer	070 444 0685	info@pvc.nl
Vekudak – Fabrikanten en import. PVC kunststofdakbed.	070 444 0660	vekudak@nrk.nl
VKCN – Ver. Kunststof Composieten Nederland	070 444 0655	vkcn@nrk.nl
VKG – Ver. Kunststof Gevelelementenindustrie	023 551 8444	info@vkgkozijn.nl
VKR – Ver. van Kunststof Recyclers	070 444 0681	vkr@nrk.nl
VMK – Ver. Kunststofverpakkingen Nederland	070 444 0640	vmk@nrk.nl
VNL – Ver. Nederlandse Lijmindustrie	070 444 0690	vnl@nrk.nl
VNVI – Ver. Nederlandse Voegkitindustrie	070 444 0690	vnvi@nrk.nl
VvF – Ver. van Foliefabrikanten	070 444 0696	vvf@nrk.nl

> (vervolg van pag. 1)

met investeringsplannen voor volgend jaar en het is de vraag of ze daarbij rekening houden met reserveringen voor continuering van het MJA-proces. Ik hoop uiteraard van wel, maar zekerheid heb ik er niet over."

Vertrouwen

Prieckaerts noemt zich een warm pleitbezorger van het maken van vrijwillige afspraken tussen overheid en bedrijfsleven. "Ik geloof meer in overleg en stimuleren dan in het afdwingen van maatregelen via wetgeving in een gecompliceerde wereld als die van de energievoorziening en -besparing. Alleen al het formuleren van meetpunten is moeilijk. Per slot van rekening is er niets stabiel in de complexe wereld van energiegebruik en procesvoering. De productie kan stijgen, productiefactoren kunnen veranderen en noem maar op."

Prieckaerts vindt ook dat de politiek vertrouwen moet hebben in de opstelling van het bedrijfsleven. "In bedrijven werken gewone mensen die kinderen hebben en die het beste voor hebben met de wereld. Aandacht voor het milieu en voor energiebesparing zien ze niet meer uitsluitend als een opgelegde zaak. In heel veel bedrijven zijn die aspecten zo geïncorporeerd in de bedrijfsvoering dat vertrouwen gerechtvaardigd is. Ook al doet de discussie over bonussen en gouden handdrukken anders vermoeden: de gemiddelde Nederlandse ondernemer is niet iemand die alleen maar voor geld gaat. Hij wil, net als iedereen, een leefbare samenleving."

Dwingende wetgeving

Dat er, naast die goedwillende ondernemers, ook bedrijven zijn die wat meer achter de broek gezeten moeten worden, erkent Prieckaerts. Daarom moet er, wat hem betreft, naast een nieuwe meerjarenafpraak, dwingende wetgeving blijven bestaan. "Dat is ook een punt geweest in het overleg rond MJA3. Bedrijven storen zich soms aan het beeld dat het bevoegd gezag minder goedwillende bedrijven niet de aandacht geven die ze zouden moeten krijgen. Dat is terecht. Je mag van bedrijven die een flink aantal jaren hun best hebben gedaan, niet vragen of ze de lat opnieuw hoger willen leggen als er niet tegelijkertijd wordt vastgelegd dat 'kwaadwillenden' beter achter de broek worden gezeten." Aanvankelijk lag het in de bedoeling een dergelijke afspraak op te nemen in de nieuwe MJA, maar overleg tussen het ministerie van VROM en de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) leidde tot een zogenoemd bestuursakkoord, waarin

o.m. is vastgelegd dat gemeenten in hun rol van handhaver meer op de achterblijvers' soort bedrijven zullen toezien, terwijl ze anderzijds meer rekening zullen houden met bedrijven die deelnemen aan MJA3. In de nieuwe meerjarenafpraak wordt nu verwezen naar afspraken uit het bestuursakkoord.

Prieckaerts noemt het "een essentiële verbetering ten opzichte van MJA2."

De twee procent energiebesparing per jaar over alle deelnemers aan MJA2 noemt hij "een behoorlijk resultaat".

"Eigenlijk zijn alle partners het erover eens dat we zo'n percentage niet gehaald zouden hebben als we er niet zo structureel aandacht aan zouden hebben besteed.

Dankzij de doorgaande stimulans is er sprake geweest van permanente besparing. Het is niet zo dat we in de eerste twee jaar veel besparing konden noteren dankzij het 'laaghangend fruit' en dat het daarna terugliep. Bij de besprekingen over een nieuwe meerjarenafpraak zag je bovendien aarzelingen bij bedrijven of ze de lat nog een keer hoger konden leggen. Maar opvallend genoeg wilden de bedrijven die al goed gescoord hadden verdere stappen zetten. Zij zijn ervan overtuigd dat die vervolgstappen ook succes hebben. De rubber- en kunststofindustrie diende zich daarbij aan als een van de belangrijke trekkers."

Focus op de keten

"De rubber- en kunststofindustrie heeft geweldige resultaten geboekt, maar we zijn nu toe aan de fase waarin we de efficiency in de keten meer onder de loep gaan nemen en waarin we buiten de poorten van de onderneming gaan kijken. Juist de rubber- en kunststofindustrie heeft op dat vlak, omdat ze zo nadrukkelijk een onderdeel van de keten is, nieuwe mogelijkheden." Hoe kan het dat de sector nog zoveel

Prieckaerts: "MJA3 vraagt handhaver kwaadwillende bedrijven meer achter de broek te zitten"

besparingen kan boeken? "In de rubber- en kunststofindustrie wordt naar verhouding per eenheid product veel energie wordt gebruikt. Het ligt dan voor de hand dat er veel winst te boeken is, maar het gaat in deze sector veelal om kleinere bedrijven, waar men met elkaar procesverbeteringen heeft weten te bedenken. Het gaat om veel kleinere bedrijven waar men het echt bij elkaar heeft moeten sprokkelen en waar men op een slimme manier van elkaar heeft geleerd. Weliswaar is het een voordeel dat de kennis wordt overgedragen via een organisatie als Senter Novem, maar er zit natuurlijk wel degelijk het risico in van concurrentievervalsing door het overdragen van kennis. Maar de bedrijven hebben kennelijk voldoende vertrouwen in elkaar en de organisatie gehad om dat risico te willen lopen. De NRK heeft in dat proces ook een belangrijke rol gespeeld. Een brancheorganisatie die niet meewerkt en er niet voor zorgt dat het vertrouwen in stand blijft en te weinig stimuleert, kan het hele proces tenietdoen. Wij koesteren daarom het overleg met brancheorganisaties."

Ketenanalyse energie

In het rapport 'Ketenanalyse energie voor de rubber- en kunststofindustrie' is onderzocht op welke wijze en in welke fase in de keten verder kan worden bezuinigd op energieverbruik. Het rapport analyseert de branche, zet de energiekarakteristieken op een rij en onderzoekt de besparingsmogelijkheden op machines en diverse productiemethodes. Tot slot komen de verbetermogelijkheden voor energiezuinige productontwikkeling aan bod en worden de mogelijkheden voor optimalisatie van producttherverwerking en productafdeling belicht. De resultaten uit het rapport bieden een belangrijk handvat voor MJA3.

Informatie: Erik de Ruijter, deruijter@nrk.nl.

Schrijf in voor PRIMA Ondernemen Award

Voor de tweede keer organiseert de NRK de PRIMA Ondernemen Award. De prijs wordt uitgereikt aan koplopers op het gebied van duurzaam innoveren en duurzaam ondernemen in de Nederlandse rubber- en kunststofindustrie. De vorige keer overhandigde premier Balkenende de prijs aan Promolding BV, NPSP Composieten BV en Wavin Nederland.

NRK-leden hebben inmiddels een uitnodiging ontvangen om deel te nemen. De winnaars ontvangen naast de prestigieuze PRIMA Ondernemen Award een managementrapportage en een *VIP-behandeling* tijdens een voetbalwedstrijd van Ajax in de Amsterdam Arena. De NRK organiseert deze wedstrijd samen met Windesheim, Avans Hogeschool, Stenden Hogeschool, Fontys Hogescholen, CIMO en Syntens. ABN AMRO en Berenschot zijn partner in dit project.

Deelname aan de PRIMA Ondernemen Award bestaat uit drie ronden:

1. Bedrijven nemen deel aan de online MVO-scan (maatschappelijk verantwoord ondernemen) via www.nrk.nl/ledendeel. De resultaten van deze scan vormen de basis voor de selectie van deelnemende bedrijven. De scan is ontwikkeld in het kader van het actualiseren van het Werkboek Milieumaatregelen.
2. De koplopers uit de MVO-scan nemen deel aan de tweede ronde. Zij worden medio september geïnterviewd (1 à 1,5 uur) door studenten van de betrokken hogescholen.
3. Drie regionale jury's (noord, west, zuid) nomineren in totaal negen bedrijven. Deze bedrijven worden onderworpen aan een diepte-interview door duurzaam ondernemen-expert drs. Hilke Bos-Brouwers (zie het interview met haar hier naast). De nationale jury gebruikt deze gegevens in haar keuze voor de winnaar van de gouden, zilveren en bronzen NRK PRIMA Ondernemen Award.

Grijpt u de kansen die duurzaam ondernemen biedt? Bent u een PRIMA ondernemer? Schrijf u dan nu in voor de NRK PRIMA Ondernemen Award 2008! De prijsuitreiking vindt plaats tijdens de NRK nieuwjaarsbijeenkomst 2009. Meer informatie: www.nrk.nl onder 'activiteiten'.

4 NRK Netwerk JULI 2008

BELEEF POLYMEER

Onderzoekster Hilke Bos-Brouwers (Nyenrode) ontdekte:

“Veel bedrijven actief met duurzaam innoveren, maar ze noemen het niet zo”

Een lange adem en veel enthousiasme bij ontwikkelaars en een trekker die in het product gelooft. Dat zijn volgens onderzoekster Hilke Bos-Brouwers van Nyenrode Business Universiteit noodzakelijke ingrediënten voor duurzame innovatie. Maar veel ondernemers plakken op hun innovatieve werk niet het etiket duurzaamheid. En kennelijk kun je er niet altijd op rekenen dat je de overheid aan je zijde hebt. Gesprek met een onderzoekster.

“Ik ben optimistisch.” Onderzoekster Hilke Bos-Brouwers van het ‘Center for Sustainability’ van Nyenrode Business Universiteit, is een enthousiast verteller en ze heeft “goeie dingen” over duurzaamheid gezien in de rubber- en kunststofindustrie. De afgelopen drie jaar werkte ze mee aan het onderzoeksprogramma ‘Innovaties voor duurzaamheid in het MKB’. De resultaten van het onderzoek zijn weergegeven in het boek ‘De preekstoel voorbij – duurzaam innoveren in het MKB’.

Het boek analyseert hoe het MKB zich aanpast aan nieuwe duurzaamheidseisen en hoe het innovaties doorvoert in haar processen, producten en diensten. Naast de rubber- en kunststofindustrie is onderzoek gedaan in de sectoren bouw, transport en carrosseriebouw.

Beperkingen

Een constatering van de onderzoekers is dat MKB-bedrijven bij (duurzame) innovatie aanlopen tegen beperkingen, zowel in het eigen bedrijf als daarbuiten. Opmerkelijk is de constatering dat de rol van de overheid niet altijd een stimulerende is. Gevraagd naar een illustratief voorbeeld op dat vlak, vertelt de onderzoekster: “We hebben bijvoorbeeld een marketingmanager gesproken van een bedrijf dat onder meer kunststofafvalzakjes maakt. Voor hem was bioplastisch helemaal het materiaal van de toekomst. Uiteindelijk strandde het bijna op bezwaren van de overheid: bioplastisch is biologisch afbreekbaar en kan bij het gft-afval

Hilke Bos-Brouwers: “Kunststof kan een grote bijdrage leveren aan het verduurzamen van de maatschappij”

worden gedeponeerd. De overheid vond dat dit eerst uitvoerig bewezen moest worden. Het bedrijf heeft tegen de verdrukking in volgehouden en het product ligt nu wel in de supermarkt. Maar het voorbeeld toont aan dat duurzame innovatie vaak afhankelijk is van een paar dingen: een lange adem en veel enthousiasme bij de ontwikkelaars in het bedrijf en een trekker die in het product gelooft en er voor gaat.”

Over de rol van (gemeentelijk) bestuurders merkt de onderzoekster verder op: “De gemeente is vaak het eerste aanspreekpunt voor de MKB-ondernemer, maar ambtenaren praten nauwelijks over

In de kunststof- en rubberindustrie is veel aandacht voor het vraagstuk energie en materialen

onderwerpen waar ondernemers tegen aan lopen. Ze leggen iets op, zo zijn ze gewend te werken, maar ze luisteren slecht. En goed luisteren is een eerste vereiste om te kunnen stimuleren. Er komen diverse mensen namens de gemeente bij een bedrijf. Als die nou eens niet alleen zou controleren of de ondernemer zich aan de wet houdt, maar hem ook eens vragen of hij maatregelen heeft getroffen op milieu- of sociaalgebied, die niet in de wet zijn vastgelegd, dan krijgt de ondernemer een ander signaal dan hij gewend is: hij is gewend dat hij wordt gecontroleerd, maar krijgt daarnaast het signaal dat hij met iets goeds, iets belangrijks bezig is. En dat stimuleert. Het is lastig om een ambtenaar die is opgeleid als handhaver en die gewend is zo te werken, een andere rol te geven, maar het zou wel een stap in de goede richting zijn."

Onbewuste duurzaamheid

Veel bedrijven doen aan 'duurzaamheid' zonder zich daarvan bewust te zijn, ontdekten ze.

"Als je een ondernemer benadert met de vraag of hij aan duurzame innovatie of aan maatschappelijk verantwoord ondernemen doet, dan is zijn reactie vaak afhoudend. Je moet dus vragen wat hij doet, wat zijn plannen zijn en wat hij belangrijk vindt. Dan blijkt dat veel

bedrijven bezig zijn met het verminderen van grondstofgebruik, met energiebesparing en met het lichter maken van hun producten. Met duurzaamheid dus." De onderzoekster kwam dit in sterke mate tegen in de rubber- en kunststofindustrie.

"Er bestaat in de branche geen expliciete oriëntatie op het begrip duurzaamheid, maar als je doorvraagt blijkt er veel aandacht te bestaan voor energie- en materialenvraagstukken. Dat zit in deze sector dieper dan in bijvoorbeeld de bouw. Verklaarbaar overigens: de sector voelt het nadrukkelijker als er schommelingen zijn in de beschikbaarheid en prijzen van grondstoffen en energie. De huidige hoge prijzen nopen de ondernemer naar innovatieve oplossingen te zoeken. En die hangen vrijwel altijd samen met duurzaamheid."

"Hou ogen en oren open voor 'cradle to cradle' en duurzaamheid", wil ze tot slot de branche vragen. "Kunststof kan een grote bijdrage leveren aan het verduurzamen van de maatschappij. Er wordt al veel gedaan aan het ontwikkelen van producten die hergebruikt kunnen worden." In elk geval is ze van één ding overtuigd geraakt: "Bedrijven die blijven vasthouden een oude techniek, organisatie en producten delven op termijn het onderspit."

Verpakkingenbelasting

Op 30 mei sprak het kabinet over de verpakkingenbelasting. Er zijn geen mededelingen gedaan over de conclusies van het overleg, maar dezelfde dag stuurde het ministerie van Financiën wel een persbericht uit, waarin ze melding maakt van de vereenvoudiging van de verpakkingenbelasting:

"Gebleken is dat de uitvoering van de verpakkingenbelasting op bepaalde punten complex kan zijn. Daarom worden in de vergroeningsbrief maatregelen ter vereenvoudiging voorgesteld. Tevens wordt met VNO/NCW bezien welke verdere vereenvoudigingen mogelijk en nodig zijn om de administratieve lasten van deze nieuwe belasting te minimaliseren."

Belastingplichtigen die niet in staat zijn om voor 1 juli de eerste globale schattingsopgave over het jaar 2008 in te dienen kunnen dit uitstellen tot 1 oktober.

Voorstellen van leden welkom

De VMK blijft zich inzetten voor vereenvoudiging van de verpakkingenbelasting. Voorstellen zijn van harte welkom.

Informatie of aanleveren suggesties: Harry Lucas, lucas@nrk.nl.

COMFORT & WELZIJN

Kunststofvloeren zijn comfortabel, geluiddempend en onderhoudsvriendelijk.

Moderne kunststofvloeren vragen minder onderhoud en sparen water en schoonmaakmiddelen.

Goed geïsoleerde huizen zijn comfortabeler en leiden tot minder ziektes.

Wegen op geschuimd kunststof zorgen voor betere mobiliteit en minder files.

DE NRK HELPT BEDRIJVEN MET HUN BEDRIJFSMILIEUPLAN EN STIMULEERT ECO-DESIGN. VOOR EEN BETROKKEN INDUSTRIE!

Voorbeeldpagina uit de folder Kunststof & het milieu. Uw bestelling (100 folders voor 25 euro) kunt u sturen naar info@nrk.nl

T-ForM-ers warm ontvangen bij Nelipak

De Nederlandse deelnemers aan het Europese thermovormproject T-ForM bezochten eind maart de firma Nelipak in Venray. Jaitske Feenstra (PVT) beet het spits af met de presentaties, waarna een terugkoppeling volgde van de behaalde projectresultaten. Inmiddels is de T-ForM softwaremodule versie 3 beschikbaar. De validatie is gestart en wordt uitgevoerd aan de hand van zes praktijkcases, aangeleverd door de Europese projectdeelnemers. De thermovormproducten worden nu gemaakt via de nieuwe software. De prestaties in de oude situatie worden vervolgens vergeleken met de nieuwe. Zes bedrijven gaan de praktijktest uitvoeren, waaronder Batelaan Kunststoffen BV in Warmond.

Vooruitstrevend

Fokke Bloemhof, technical application manager van Lankhorst PURE Composites vertelde tijdens de bijeenkomst over het PURE-traject van het bedrijf. Een consortium van technische universiteiten en industriële partners werkte aan het project met als belangrijkste drijfveer de Europese automotieve richtlijn. Het materiaal wordt onder andere ingezet voor helmen, rond tanks of als interieurbekleding van bedrijfswagens. Na de projectpresentaties kregen de T-ForM-deelnemers een rondleiding van Nelipak. Erik Verhoeven sprak openhartig over de bedrijfsactiviteiten en faciliteiten. Vooral de cleanroom trok de aandacht van de deelnemers. Niet alleen vanwege de grootte, maar ook om de wijze waarop de hoge klasse werd gerealiseerd. De aanwezigen waren onder de indruk. Informatie: PVT, Jaitske Feenstra, tel. 070 369 2960

SRVKG is verhuisd

Al sinds 1994 zorgde de Stichting Recycling VKG (SRVKG) voor hoogwaardige recycling van kunststofkozijnen, een inspanning die de SRVKG zich zal blijven getroosten. Het inzamelsysteem van de SRVKG is echter gestopt nadat vorig jaar het VKG-inzamelsysteem van start ging. Daarmee zijn ook de activiteiten van de SRVKG aanzienlijk gereduceerd met als gevolg dat ook de organisatorische ondersteuning is afgebouwd. Sinds april 2008 is de SRVKG niet meer gezeteld bij de NRK, maar in Amsterdam. De e-mailadressen en het websiteadres (www.srvkg.nl) zijn ongewijzigd.

Leden stemmen in met 1e stap NRK-businessplan

“Over onze NRK hebben we allemaal iets te zeggen. En dat dóet u ook”, sprak Kees van Oostenrijk, voorzitter NRK, tijdens de ALV van 26 juni. “Dat zijn veel positieve reacties – en gelukkig overheersen die, maar ook kritische.” Een werkgroep en het NRK-bestuur hebben zich hierover gebogen en een leidraad voor het verbeterproces, het NRK-businessplan, opgesteld. Tijdens de ALV werd het uitvoerig besproken.

“De NRK is onze vereniging waarvan we vele uiteenlopende diensten krijgen, die ons het leven als ondernemers makkelijker maken”, aldus Van Oostenrijk. Aan de andere kant: “Sommigen vinden dat de NRK te veel onderwerpen doet. Anderen vinden dat die onderwerpen als los zand aan elkaar hangen. Weer anderen vinden dat voorstellen voor nieuwe activiteiten niet of te laat worden opgepakt”, somde Van Oostenrijk een aantal kritiekpunten op tijdens zijn toelichting op het NRK-businessplan. Alle leden hadden dit plan voor de vernieuwde NRK ontvangen als kleurrijke Netwerk-special ‘Toekomst NRK’.

Eigen weg

Vooral de bestuurlijke en financiële structuur lokte veel vragen uit. Een aantal verenigingen had al kenbaar gemaakt zelfstandig te willen blijven. “Dat past ook binnen het businessplan”, sprak Van Oostenrijk. “BureauLeiding is een club met een specifieke focus, net als issueclubs als Band en Milieu, RecyBEM, Stuurgroep PVC & Ketenbeheer en de VMK. Dat blijft zo.” Tjerk Feenstra (Shin-Etsu PVC) stelde voor dit dan explicieter in het businessplan op te nemen. Albert ten Busschen, Poly Products en voorzitter VKCN (composieten) voelde de voorzitter aan de tand over de zelf-

Van Oostenrijk: “Veel gaat goed, maar er is ruimte voor verbetering”

Leden wisselden hun visie uit op het NRK-businessplan. Voor de verdere uitwerking zijn speerpuntcommissies benoemd

standigheid van de geledingen in de nieuwe structuur. Hoe zit het met de besluitvorming, het plannen van activiteiten en de budgettering? “Vroeger vonden de leden dat de centen verkeerd werden besteed. Toen zijn die zelfstandige verenigingen ontstaan. Dat is een stuk van het goede. Waarom zouden we dat opgeven?” viel Ton Fikkert (Acodeq Kunststoffen) hem bij. Volgens Van Oostenrijk hebben andere branches hier een goede weg in gevonden. De NRK-voorzitter had al eerder gemeld dat er gesprekken zijn geweest met de VNCL, FME-CWM en Metaalunie. Hij wees er bovendien op dat de invulling van het NRK-businessplan in de speerpuntcommissies – door bestuurders en leden – wordt uitgewerkt.

Uitwerking details

Er viel nog veel te vragen, maar niet alle antwoorden zijn nu al te geven. Van Oostenrijk vroeg daarom aan de leden in te stemmen met de marsroute en planning, en akkoord te gaan met de instelling van de speerpuntcommissies die tal van zaken gaan uitdiepen. De leden konden zich hierin vinden. “We komen hier bij u op terug op de extra Algemene Ledenvergadering van 28 november 2008”, besloot de NRK-voorzitter.

“Shift happens”

“Jullie zijn ook een soort tribe.” Het was een nieuwe invalshoek op de NRK-organisatie. De visie kwam van trendwatcher/futurist Adjiedj Bakas die van zijn presentatie een meeslepende show maakte met flitsende filmshots. Tijdens het openbaar gedeelte van NRK's Ledenvergadering op 26 juni sprak ook Marion Braks, plv. directeur Ondernemen van EZ.

“Shift happens. Veranderingen komen er toch. De Rus Kondratieff heeft hiervoor een model opgesteld met telkens periodes van 50 jaar. Tot in de jaren 90 zaten we in de periode van welvaart. We hebben nu een nieuwe periode van welzijn. Dat is belangrijk te weten bij het zoeken naar jonge medewerkers. Freelancen is de trend. Je ziet dat de samenleving uit elkaar valt, in individuen die als groepen weer dingen met elkaar doen. Het zijn tribes. Jullie zijn ook een soort tribe.”

Windmolen-wolkenkrabber

Adjiedj Bakas prees de rubber- en kunststofindustrie op een groeiende markt te zitten. “Chapeau! Maar wat je nog wel moet organiseren is de permanente innovatie.” Een voorbeeld van een heel nieuwe markt is een kies, geïmplantéerd in het gebit, die metingen doet en gedoseerd medicijnen toedient. “Kijk, is ie niet leuk?” kigde Bakas, wijzend naar een mensgelijkende robot. “Het is er nu nog maar één, maar dat gaat veranderen. Zij gaan ons straks verzorgen en onze billen afvegen. Dit soort robots gaat ook het werk doen in jullie fabrieken.” Denk niet rigide, betoogde hij, technologisering maakt meer innovatie mogelijk. “Het stententijdperk is niet opgehouden omdat de stenen op waren, maar

Adjiedj Bakas spreekt enthousiasmerend over de toekomst

EZ kijkt al met een MKB-bril naar nieuw of gewijzigd beleid, vertelde Braks (EZ)

omdat mensen bedachten het anders te gaan doen. Dat zie je nu ook. Er komen met de hoge olieprijsen heel creatieve oplossingen.” Bakas toonde een soort gatenkaasvaas wat een wolkenkrabber bleek te zijn die tevens fungeerde als windmolen.

MKB-bril

“Het is bijna borreltijd dus ik gooi mijn inleiding maar helemaal om.” Marion Braks, plaatsvervangend directeur Ondernemen van het ministerie van EZ zette het verfrissend in. “Ik maak er een quiz van: ik noem een afkorting en dan wil ik graag van u horen waar die voor staat.” Op deze wijze pakte Braks verschillende thema's bij de kop, zoals innovatieondersteuning, instroom personeel en de industriebrief. Bovendien wees ze op www.antwoordvoorbedrijven.nl. Tijdens haar betoog ging Braks ook in op het NRK-voorstel een MKB-toets in te voeren op beleid dat wordt ontwikkeld. “Veel overheidsbeleid heeft verschillende effecten voor het grootbedrijf en het midden- en kleinbedrijf”, had Van Oostenrijk eerder gesproken. Braks verzekerde de aanwezigen dat dit al gebeurt: “Bij alle wijzigingen of nieuwe regelgeving kijken wij er al naar vanuit een MKB-bril. Daar houden we rekening mee.”

Golftoernooi in aantocht

Op 3 oktober vindt bij golfclub 'Het Rijk van Nunspeet' weer het jaarlijks terugkerende golftoernooi plaats van de NRK en PasticsEurope Nederland. Het golftoernooi is dé gelegenheid om te investeren in het zakelijke netwerk. Contacten met collega-ondernemers, collega's en bestuurders uit de branche kunnen worden aangehaald. Het is ook mogelijk het golftoernooi aan te grijpen voor een eigen relatie-evenement en klanten en partners uit te nodigen voor dit toernooi. Gezorgd wordt dat de personen in dezelfde flight of golfclinic worden ingedeeld. 's Avonds kan de groep aan één tafel samen dineren.

De ervaren golfers kunnen zich opgeven voor het toernooi, beginners voor de clinic. Aan het einde van de dag treffen de deelnemers elkaar weer bij het aperitief met diner. Kosten voor deelname bedragen 110 euro per persoon (excl. BTW). Bedrijven die vier personen tegelijk opgeven krijgen een flightkorting. Aanmelden: NRK, rhijnsburger@nrk.nl.

Dag van de Chemie

De keten van grondstof naar eindproduct is lang en voor het grote publiek eigenlijk onzichtbaar. Op de Dag van de Chemie die dit jaar op 18 oktober wordt gehouden, hebben bedrijven de mogelijkheid die keten zichtbaar te maken. Bedrijven openen dan namelijk hun deuren voor alle geïnteresseerden.

Niet alleen bedrijven in de chemische industrie, maar ook waterschappen en ziekenhuizen doen mee. Deelnemers laten zien dat chemie niet alleen basischemie is in een grote fabriek, maar ook nodig is als bron voor alledaagse producten. Een aantal rubber- en kunststofbedrijven nam hier de afgelopen jaren al aan deel, maar het evenement staat open voor meer deelnemers.

De Dag van de Chemie valt dit jaar in de Oktober Kennismaand, een jaarlijks evenement dat in het teken staat van techniek en wetenschap.

Meer informatie over De Dag van de Chemie en deelname: www.dagvandechemie.nl en www.oktoberkennismaand.nl

Duwtje in de rug met IPC

Ca. vijftig bedrijven nemen nu deel aan de twee InnovatiePrestatiecontracten (IPC) van de NRK. De meeste deelnemers zijn positief over de bedrijfsgerichte aanpak. De komende maanden start een nieuw IPC-project waarvoor de NRK nieuwe deelnemers zoekt.

Ondernemers kunnen 50.000 euro subsidie krijgen, verdeeld over drie jaar, om binnen het IPC-project aan innovatie te werken. Om voor de maximale subsidie in aanmerking te komen, moeten bedrijven tenminste 100.000 euro aan subsidiabele kosten maken. De tegenprestatie die zij daarvoor moeten leveren is het bijhouden van (voortgangs)rapportages en een financiële administratie en deelname aan IPC-bijeenkomsten. Een accountantsverklaring voor de financiële eindafrekening is niet nodig. Bovendien neem de NRK de projectcoördinatie voor haar rekening. Informatie en aanmelding voor het nieuwe IPC-project: Tjeerd Smit, tel. 070 444 0655 of smit@nrk.nl.

Innovatie Marktdag succesvol

Op 20 mei vond de tweede marktdag van NRK's alliantieprogramma plaats. Naast de projectdeelnemers waren ook enkele leveranciers aanwezig. De marktdagen zijn bedoeld om het zogenaamde 'pull'-effect van innovatie te stimuleren.

Het uitgangspunt is namelijk dat innovatie een zoekproces is. Dat zoeken kan starten vanuit de eigen competenties en technologieën van een bedrijf, het zogenaamde 'push'-effect. Maar het zoekproces kan ook een impuls krijgen door vragen van klanten; het zogenaamde 'pull'-effect.

Frisse input

Tijdens deze Marktdag verzorgde meubelproducent Samas een presentatie, evenals bandenproducent Vredestein. Ze gingen o.a. in op de wijze waarop nieuwe productontwikkelingen in hun bedrijf tot stand komen. Vervolgens was het aan de groep aanwezigen om met nieuwe ideeën en suggesties voor nieuwe productinnovaties te komen. Het resultaat: Samas heeft enkele nieuwe opties gekregen om de collectie bureaustoelen meer te laten onderscheiden in de markt. En Vredestein heeft suggesties gekregen om knelpunten in hun innovatieproject technisch te overwinnen. Informatie: Erik de Ruijter, deruijter@nrk.nl

Komende decennia krijgt kunststof nieuwe taken

"Kunststof is onderdeel van de oplossing voor bedreigingen die op ons afkomen. Duurzame ontwikkeling zonder kunststof bestaat niet", sprak Michel Loubry, directeur PlasticsEurope regio west. Hij gaf zijn visie ten beste op het seminar 'Inspelen op de veranderende wereld' dat de PVT en PlasticsEurope Nederland op 15 mei organiseerden. Wouter van Dieren benadrukte ook de andere kant van de medaille.

"50 Procent van het voedsel dat wordt geteeld, haalt de tafels niet. Het gaat verloren door het ontbreken van (kunststof)verpakkingen om het te beschermen en conserveren. Dit in tegenstelling tot de rijkere landen waar slechts 2% van het voedsel verloren gaat." Michel Loubry gaf onderbouwde argumenten waarom kunststof een grote rol blijft spelen, ook in 2030.

Kunststof blijft

Die blijvende rol werd ook door Geert Scheys (secretaris Feberplast.be), onderschreven. Vervanging van kunststoffen is geen optie voor duurzame ontwikkeling, betoogde hij. "Gemiddeld wordt 40 procent van de energiekosten in de productlevenscyclus door de gebruiksfase bepaald", zei Scheys. "Substitutie van kunststof door alternatieven leidt tot een stijging van het energieverbruik met 26 procent en een verdubbeling van broeikasgassen." In de werkgroep 'Transitiearena Duurzame Materialen' ontwikkelen Feberplast.be, OVAM, Deceuninck, ExxonMobil en de universiteiten van Leuven en Gent een visie op een duurzame toekomst, vertelde Scheys. De werkgroep werkt aan een scenario voor transitie naar duurzame materialen in 2030-2050.

Slim kunststof

De ontwikkelingen in slimme kunststoffen die Herman Schoo (manager TNO Holst

Wouter van Dieren ziet vele nuttige toepassingen van kunststof, maar wees de industrie ook op de keerzijde van de medaille

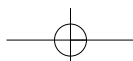
Herman Schoo vertelde over de nieuwe generatie (kunststof)pleisters die screent wat er in het genezingsproces gebeurt

Centre) presenteerde, waren indrukwekkend. Deze slimme folies kunnen tal van functies hebben: licht- en/of geluidgevend, met geheugen, enz. Signalerende en reagerende functies kunnen worden gecombineerd door de folies functioneel te lamineren. Dus modulair op te bouwen. Voorbeelden van deze 'folie-elektronica': flexibele displays en meedenkende medicijnverpakkingen. Schoo: "Er zijn ook goede toepassingen in de medische sector, zoals de pleister die metingen doet aan de wond. De pleister screent wat er in het genezingsproces gebeurt en kan dat ook beïnvloeden."

Zelfregulering

Wouter van Dieren (lid van de Club van Rome, directeur IMSA) ziet de grootse mogelijkheden van kunststoffen, maar acht de tijd rijp voor zelfregulering. Hij wees fijntjes op de keerzijde van de medaille: de onvergankelijkheid van kunststof. Hij toonde paradijselijke straten, straten en struiken die met kunststofafval zijn bezaaid. De kunststofindustrie moet haar verantwoordelijkheid nemen, stelde Van Dieren. De kunststofindustrie heeft goede kaarten, maar moet met dit punt nog aan de slag.

"Het woord 'transitie' is vandaag gevallen. Dat vond ik erg mooi, dat is de kern waar je naar toe moet."

NRK INFORMATIEF

Belangenbehartiging

De Federatie NRK bewaakt de belangen van haar achterban op het gebied van o.a. arbeidsomstandigheden, sociale zaken, milieu en wet- en regelgeving. Voor meer informatie kunnen leden terecht bij de NRK (tel. 070 444 0660) of op onze website: www.nrk.nl.

Arbomsomstandigheden

arbomsomstandigheden en interne veiligheid: dekort@nrk.nl en neeft@nrk.nl

Werknemer met overgewicht vaker ziek

Ziekteverzuim van te zware werknemers kost werkgevers jaarlijks 600 miljoen euro. Het grootste gedeelte van de verzuimkosten, ruim 400 miljoen euro, komt voor rekening van mensen die aan ernstig overgewicht lijden. Daarnaast worden de kosten veroorzaakt door productiviteitsverliezen tijdens het werk, vervroegde uittreding door arbeidsongeschiktheid of sterfte. Te zware mensen zijn vaker ziek en kosten hun werkgever meer aan verzuimde uren dan collega's met een normaal gewicht. Door overgewicht en obesitas stijgen de ziekteverzuimkosten met 11 procent.

Steeds meer stress op het werk

Met de introductie van nieuwe technologieën, materialen en werkprocessen kan de werkplek soms ingrijpend veranderen. Ook de manier waarop het werk wordt ingericht, georganiseerd en geleid, kunnen samengaan met nieuwe soorten risico's. En deze kunnen op hun beurt leiden tot stress met alle gevolgen van dien. Het Europees Agentschap voor veiligheid en gezondheid op het werk heeft in kaart gebracht welke psychosociale risico's het grootst zijn. Conclusie: deze zijn vooral gerelateerd aan nieuwe soorten arbeidscontracten, baanonzekerheid, intensivering van het werk, emotionele belasting, geweld op het werk en een slecht evenwicht tussen werk en privé. Het aantal mensen dat lijdt aan stressgerelateerde ziekte veroorzaakt door het werk, stijgt in de toekomst, verwacht het Agentschap. Stress is het meest voorkomende werkgerelateerde gezondheidsprobleem. In 2005 had 22 procent van de werknemers in de EU er last van.

Enquête Veilig en Gezond werken in chemie

FNV Bondgenoten hield in januari en februari van dit jaar een enquête naar de

arbomsomstandigheden in de chemie. 18 Procent van de respondenten was afkomstig uit de rubber- en kunststofindustrie. Er blijkt nog het een en ander te verbeteren op het terrein van arbeidsomstandigheden en gezondheid, zo wijzen de resultaten uit.

De werkdruk is een belangrijk zorgpunt en wordt door alle respondenten ervaren. De stijl van veel leidinggevers is daarbij heel belangrijk en vooral voor verbetering vatbaar. Leidinggevers moeten oplossingen zoeken voor de onderbezetting van teams, de (te) grote verantwoordelijkheid voor het werk en de hectiek in het werk.

Een grotere veiligheid kan worden gewaarborgd door het invoeren van stops, beter onderhoud, reparatie en aanschaf van nieuwe machines. Ook het veiligheidsgedrag van werknemers kan veel beter. Oplossend vermogen van de bedrijfsleiding is ook gewenst om de lichamelijke belasting te verminderen. Bijvoorbeeld door meer afwisseling in het werk te brengen en een goede inrichting van de werkplek.

Verder viel op dat werknemers graag betrokken willen worden bij arbobeleid. Het aantal mensen dat aangaf te willen meedenken over verbeteringen, was groot.

Onbekendheid oplosmiddelen en voortplanting

Een databank kan helpen meer inzicht te krijgen in de gevolgen van blootstelling aan oplosmiddelen voor de vruchtbaarheid van mannen/vrouwen en het nageslacht. Er zijn aanwijzingen dat schade kan ontstaan. Of aanpassing van de huidige normen nodig is, valt nu nog niet te zeggen. Daarvoor zijn recente en betrouwbare gegevens over blootstelling onontbeerlijk. Dit schrijft de Gezondheidsraad in een advies aan de minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid.

In Nederland staan een half miljoen werknemers regelmatig bloot aan organische oplosmiddelen. Die worden op grote schaal gebruikt in bijvoorbeeld verven, lijmen en autolakken. Volgens de Raad is al langer bekend dat de dampen van oplosmiddelen neurologische schade kunnen veroorzaken. Uit wetenschappelijk onderzoek blijkt dat blootstelling ook schadelijk kan zijn voor de voortplanting – al gaat het in veel gevallen om niet meer dan de suggestie van een verband. De onzekerheid wordt veroorzaakt doordat veel van het

beschikbare onderzoek niet van voldoende kwaliteit is.

Om meer inzicht te krijgen in het mogelijke verband tussen oplosmiddelen en stoornissen bij de voortplanting, is betrouwbare formatie over blootstelling op de werkplek nodig.

Leidraad Arbocatalogus

Het ministerie van Sociale Zaken geeft per branche 50.000 euro subsidie voor het samenstellen van een arbocatalogus. Bedrijven die dit jaar of in 2009 en door de Arbeidsinspectie goedgekeurde arbocatalogus aanleveren krijgen daarvoor een subsidie.

NTA 8050 Leidraad voor de totstandkoming van de arbocatalogus beschrijft hoe bedrijven zo'n arbocatalogus kunnen opstellen. De leidraad is opgesteld door 85 grote bedrijven en brancheorganisaties.

Handreikingen BVH en zwangerschap

Om sectoren te ondersteunen bij het maken van een arbocatalogus heeft de Stichting van de Arbeid (STAR) twee handreikingen uitgegeven:

- Bedrijfs hulpvordering
- Zwangerschap en Arbeid.

De Arbeidsinspectie ziet beide handreikingen als bouwstenen, waarvan bij het opstellen van branche-arbocatalogi gebruik gemaakt kan worden. De informatie is te downloaden van www.stvda.nl, onderdeel publicaties.

Sociale Zaken

onderwijs: schutjes@nrk.nl
CAO: adrian@nrk.nl

Technicus raakt nerd-imago kwijt

Het imago van technici is de afgelopen jaren duidelijk verbeterd. Dat vindt althans de helft van de respondenten in een onderzoek van Trius, detacheringsbureau voor middelbaar en hoger opgeleide technici. Zij denken dat dat vooral komt door de aandacht van de media voor de technische sector en een toeneemende vraag naar technici. De vraag naar hoogopgeleide technici nam toe. Bedrijven weten beter wat zij willen. Kortom, de technici raken hun nerd-imago kwijt.

Werk onder niveau levert mindere prestaties

Onderzoekers van de Universiteit Maastricht bewezen onlangs dat mensen met een baan onder hun niveau op den duur

NRK INFORMATIEF

slechter cognitief functioneren. Ofwel, ze doen minder met de kennis waarover ze beschikken. Andersom werkt het ook: werk je boven je niveau dan lever je op den duur betere kennisprestaties. In het onderzoek werd voor het eerst gekeken naar de effecten van het cognitief vermogen. Eerdere onderzoeken richtten zich vooral op salaris, werktevredenheid of loopbaanmobiliteit.

Importbèta's drukken loonstijging

De schaarste aan bèta's heeft er niet toe geleid dat hun lonen harder stijgen dan die van hoogopgeleiden die minder schaars zijn. Dat komt volgens onderzoeker Djoerd de Graaf van SEO Economisch Onderzoek doordat de markt voor bèta's internationaal is. Nederlandse bedrijven trekken buitenlandse bèta's aan. Zolang de laatste nog graag in Nederland willen werken, leidt de schaarste aan Nederlandse bèta's niet tot grote loonstijgingen. Een andere verklaring is ook mogelijk: bèta's worden meer gedreven door inhoud. Zij onderhandelen doorgaans minder hard over loon.

De vitale werknemer

De focus van werkgevers lag enkele jaren geleden vooral op verzuimbeleid. Zij leggen nu veel meer nadruk op de vitaliteit en de leefstijl van werknemers. Eenderde van de bedrijven houdt zich volgens het bureau Marketconcern inmiddels bezig met de vitaliteit van hun medewerkers.

Aanpassing minimumloon

Per 1 juli 2008 wordt het wettelijke minimumloon aangepast. Reden van deze aanpassing is dat de algemene welvaartsontwikkeling zo mogelijk ook tot uitdrukking moet komen in de inkomens van werknemers met minimumloon en uitkeringsgerechtigden.

Leeftijd	Per maand
22 jaar	1.153,10
21 jaar	983,55
20 jaar	834,30
19 jaar	712,20
18 jaar	617,25
17 jaar	535,85
16 jaar	468,05
15 jaar	407,00

Wordt minder gewerkt dan gebruikelijk, dan is het minimumloon naar evenredigheid lager.

Aantal arbeidsmigranten stabiel

Het aantal arbeidsmigranten in Nederland uit de Midden- en Oost-Europese landen (MOE) die in 2004 zijn toegetre-

den tot de Europese Unie blijft stabiel.

In april 2008 waren dat er naar schatting minimaal 100.000, net als in november 2007. Er zijn ruim 75.000 werknemers in loondienst uit de MOE-landen, van wie 90 procent uit Polen. Deze arbeidsmigranten verdringen Nederlandse werknemers niet of nauwelijks van de arbeidsmarkt. Dat blijkt uit het onderzoek 'De Europese grenzen verlegd' van Regioplan.

Milieu

externe veiligheid: dekort@nrk.nl
milieu/IMT: deruijter@nrk.nl
MJA: dewaal@nrk.nl

Landelijke uitrol inzameling kunststof verpakkingen

De Vereniging van Nederlandse Gemeenten riep eind april alle gemeenten in Nederland op te starten met de inzameling van kunststof verpakkingsafval. Stichting Nedvang heeft de VNG een voorstel gedaan voor de vergoeding van de gescheiden inzameling.

De inzameling in 52 gemeenten verloopt tot nu toe voorspoedig. Nedvang verwacht dat met het vergoedingsvoorstel alle gemeenten nog dit jaar van start gaan met de inzameling.

In de raamovereenkomst tussen VROM, VNG en het verpakkend bedrijfsleven staat dat in 2009 een evaluatie plaatsvindt van de gescheiden inzameling van kunststof verpakkingsafval. Doelstelling van de inzameling is een materiaalhergebruik van 38 procent in 2009. Omdat dit kort dag is, heeft Nedvang VNG gevraagd mee te werken aan een versnelde, landelijke uitrol.

Impuls duurzame energie

Minister Cramer stelde onlangs subsidiarieën vast voor de verschillende categorieën duurzame energie. Hieruit blijkt dat de bewindsvrouw vooral inzet op de nu meest kosteneffectieve optie van wind op land. Dit jaar wordt voor 500 Megawatt (Mw) aan nieuw windvermogen gesubsidieerd. Dit komt neer op twee- tot driehonderd windturbines en is een belangrijke stap naar de doelstelling van 2000 Mw nieuw windvermogen op land in deze kabinetsperiode. De opties zon-pv en wind op zee scoren hoog op toekomstperspectief en innovatief vermogen. Zon-pv wordt dit jaar voor 10 Mw gesubsidieerd. Dit zijn ongeveer 5.000 tot 10.000 zonne-energiesystemen op woningen per jaar, enkele

Richtlijnen en overige regelgeving

wet- en regelgeving: schutjes@nrk.nl
ondernemerszaken: deruijter@nrk.nl

Nulmeting administratieve lasten

Departementen op de terreinen milieu en arbo moeten op korte termijn samen met ondernemers oplossingen bedenken om de regeldruk van bedrijven te verminderen. Het kabinet heeft daartoe besloten na klachten van ondernemers. De afgelopen jaren is een aantal regels weliswaar geschrapt of vereenvoudigd, maar in de praktijk merken ondernemers daar nog weinig van. De oplossingen die nu worden bedacht vormen de basis voor een werkprogramma. Om te kijken waar het fout gaat, werd afgelopen voorjaar een nulmeting uitgevoerd naar de administratieve lasten. Ondernemers werden daarvoor geïnterviewd. Ideeën die bijdragen aan het verminderen van de regeldruk kunnen nog worden gemeld op www.antwoordvoorbedrijven.nl.

Meer buitenlandse investeringen

De buitenlandse investeringen in Nederland groeiden afgelopen jaar met 40 procent ten opzicht van 2006. Met de investeringsprojecten waren ruim 3.100 nieuwe arbeidsplaatsen gemoeid, een groei van 60 procent vergeleken met 2006. Het waren vooral Aziatische investeerders die Nederland wisten te vinden. Bijna tweederde van de investeerders kwam daar vandaan. Voor het eerst waren niet de Verenigde Staten, maar was China de grootste investeerder in Nederland. De investeringen vonden vooral plaats in de machinebouw en de olie- en gasindustrie. In totaal werden 24 Europese of wereldwijde hoofdkantoren in Nederland gevestigd.

Meer geld nodig voor kennisinvestering

Er is meer geld nodig voor maatregelen en investeringen voor een goed opgeleide beroepsbevolking, innovatief ondernemerschap en een succesvolle kennisbasis tot 2016. Dat zeggen Robbert Dijkgraaf, Alexander Rinnooy Kan en Gerard Kleisterlee van het Innovatieplatform in een evaluatie van de Kennisinvesteringsagenda. Volgens hen is Nederland Kennisland in

NRK INFORMATIEF

2016 nog lang niet in zicht. Publieke investeringen in de kennisinfrastructuur moeten omhoog. Deze lopen nu achter bij de beoogde groei van de Kennisinvesteringagenda. Hetzelfde geldt voor de private investeringen. De omzet uit innovatie zowel bij de industrie als de dienstensector loopt terug. Er is geen groei in de private investeringen en het Innovatieplatform laat onderzoeken hoe dat komt. Een overzicht van de eerste evaluatie van de Kennisinvesteringagenda is te vinden op www.innovatieplatform.nl.

Identiteit MKB-Nederland

Evaluatie van de samenwerking tussen VNO-NCW en MKB-Nederland wijst uit dat de belangenbehartiging voor het bedrijfsleven is verbeterd. Dat vinden zowel de interne medewerkers en voorzitters en directeurs van de brancheorganisaties, als de externe partijen uit politiek, media en polderoverleg.

Vooraf externe partners wijzen er wel op dat de identiteit van MKB-Nederland ondergesneeuwd raakt bij een verdergaande vorm van samenwerking tussen beide werkgeverslobby's. Ook is er zorg over de wijze van besluitvorming als VNO-NCW en MKB-Nederland verder samengaan. Overigens zal dat niet in een fusie zijn. Dat beslisten de leden van MKB-Nederland vorig jaar al.

Website NEN-energiemanagement

NEN heeft de ontwikkelingen op het gebied van energiebesparing en -

diensten samengebracht op <http://energiemanagement.nen.nl>. De website houdt bedrijven, organisaties en particulieren op de hoogte van de normontwikkelingen. Daarbij kan gedacht worden aan normen voor energiemanagementsystemen, rekenmethoden voor energiebesparing, energiediensten, energiecertificaten en benchmarking. De website brengt de voordelen in kaart van normen en deelname aan het normalisatieproces en geeft handreikingen om zelf energie te besparen.

Normen voor klanttevredenheid

ISO publiceerde onlangs twee normen met richtlijnen voor het realiseren van klanttevredenheid. De normen zijn een aanvulling op de richtlijnen voor klachtenbehandeling uit 2004. Samen vormen zij de ISO-normenreeks kwaliteitsmanagement en klanttevredenheid: ISO 10001, 10002, 10003.

In juni verscheen de praktijkgids 'De 100 meest gestelde vragen over ISO en klanttevredenheid'. Kijk voor meer informatie op www.nen.nl.

Aanvullende MVO-wetgeving ongewenst

De Raad van Centrale Ondernemersorganisaties (RCO) onderschrijft de hoofdlijnen van het kabinetsstandpunt over maatschappelijk verantwoord ondernemen (MVO) als verwoord in de nota 'Inspireren, innoveren en integreren' en in het SER-advies 'De winst van waar-

den'. Hierin wordt gesteld dat MVO een kwestie is van maatwerk, van per bedrijf de juiste balans vinden tussen de drie P's van People, Planet en Profit. Bij MVO gaat het om bovenwettelijke activiteiten van het bedrijfsleven. Aanvullende, specifieke MVO-wetgeving is dan ook ongewenst.

Subsidies

subsidiezaken: schutjes@nrk.nl

Wijziging Milieulijst

In de Staatscourant van 9 mei zijn de wijzigingen gepubliceerd op de milieulijst van de milieuinvesteringsaftrek en willekeurige afschrijving milieu-investeringen 2008 (MIA/VAMIL).

De MIA/VAMIL zijn fiscale aftrekregelingen voor ondernemers die investeren in milieuvriendelijke bedrijfsmiddelen.

De Vamil biedt een liquiditeits- en rentevoordeel. Ondernemers die Vamil voor een bedrijfsmiddel toepassen mogen dit bedrijfsmiddel willekeurig ofwel vrij afschrijven.

De MIA biedt ondernemers die investeren in milieuvriendelijke bedrijfsmiddelen de mogelijkheid tot 40 procent van het investeringsbedrag in mindering te brengen op de fiscale winst. Het percentage van de aftrek is afhankelijk van de milieueffecten en de gangbaarheid van het bedrijfsmiddel. Informatie: www.senternovem.nl

Website voor vmbo over rubber en kunststof

Leerlingen uit het vmbo-onderwijs kunnen vanaf komend schooljaar gebruikmaken van www.kunststofoveral.nl. Deze nieuwe, educatieve website wijst hen op de mogelijkheden van (een baan in) de rubber- en kunststofindustrie. De website is ontwikkeld in samenwerking met enkele vmbo-scholen en de industrie vertegenwoordigd door de NRK, Stichting C3 en het Mikrocentrum, Vredestein, Dyka, DPI BV en Alligator Plastics.

Online

Aan de hand van de informatie op de website kunnen leerlingen opdrachten uitvoeren, waardoor zij meer te weten komen over rubber en kunststof. Aan de orde komen zaken als materiaaleigenschappen, toepassingsmogelijkheden, productie en verwerking en recycling. Ook wordt duidelijk gemaakt welke beroepen de sector heeft te bieden. Met een interactieve quiz kunnen scholieren de door hen opgedane kennis testen. De informatie, opdrachten en quiz zijn geïllustreerd met foto's en plaatjes van aansprekende toepassingen van rubber en kunststof en filmpjes over de industrie. De website bevat informatie en opdrachten voor twee lessen. Vmbo-docenten vinden op de website tips om

www.kunststofoveral.nl in te zetten in de les en instructies voor spectaculaire practica en demonstratieproeven. Het initiatief past in het streven van de branche om de bekendheid te vergroten. De rubber- en kunststofindustrie kampt met tekorten aan gekwalificeerd personeel. De sector komt, net als bijv. proces-techniek, nauwelijks voor in het vmbo-curriculum.

INDUSTRIEBERICHTEN

Hordijk voorzitter VMK

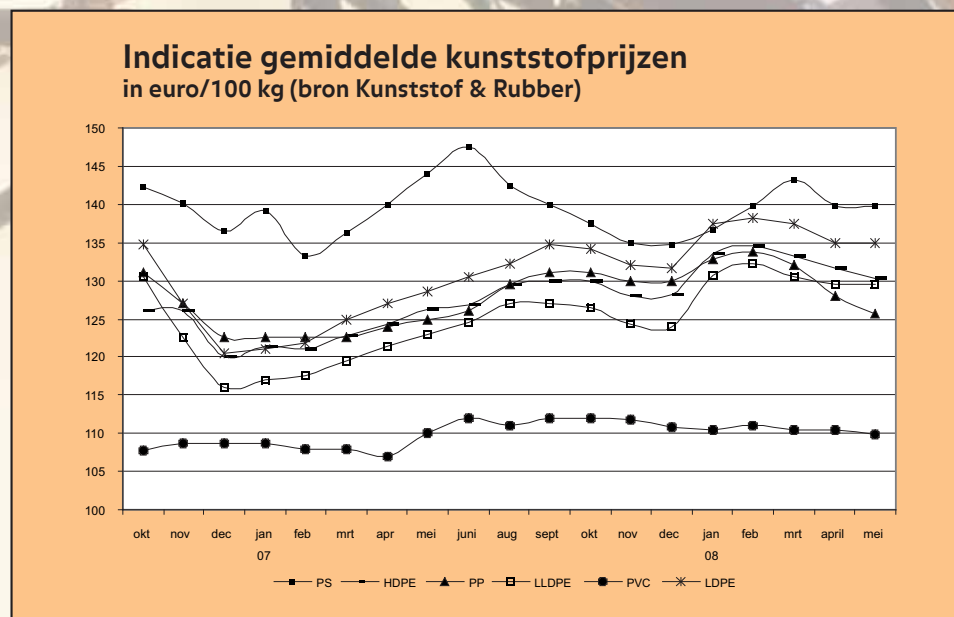
Ab Hordijk (DGA van Hordijk Holding) is de nieuwe voorzitter van de VMK. "Als je ziet wat er allemaal speelt, dan is het cruciaal dat we als kunststofindustrie onze handen ineenslaan," aldus Hordijk bij zijn benoeming. Als bestuurslid van de VMK heeft hij al van dichtbij gezien wat er bereikt kan worden door gezamenlijk op te trekken. "We zitten als kunststofverpakkingsindustrie, vertegenwoordigd door de VMK, direct aan tafel met relevante partijen en kunnen onze inbreng geven." Hordijk neemt de taken over van Kees Ekhart (directeur Fardem Packaging) die sinds medio 2006 het voorzitterschap vervulde.

VMK benoemt bestuursleden

VMK-leden stemden medio april unaniem in met de benoeming van twee nieuwe bestuurders: Fred Jansen (Sonoco Crellin) vertegenwoordigt de bedrijven van de PVT (spuitgieters, thermovormers, extrudeurs). De andere nieuwe bestuurder is Joan Hanegraaf (DGA van Oerlemans Packaging). Hanegraaf is bestuurslid van de VvF (foliefabrikanten) en vertegenwoordigt deze groep bedrijven in het VMK-bestuur. Hij is bovendien bestuurslid van de NRK.

Een kwart eeuw Pekago

De firma Pekago uit Goirle viert dit jaar haar 25-jarig jubileum met onder meer op 6 juni een verrassingsevent voor alle medewerkers en partners. Het bedrijf biedt al haar (potentiële) partners in het jubileumjaar een gratis Cost Reduction Scan (CRS) aan. Deze door Pekago ont-

wikkelde scan biedt de mogelijkheid bestaande systemen te toetsen op mogelijke besparingen.

De afgelopen jaren maakte Pekago de ontwikkeling en fabricage van behuizingen en technische componenten voor industriële apparatuur tot zijn vakgebied. In het bedrijfsgebouw op het industrieterrein Tijnvoort werken dagelijks circa vijftig werknemers.

Housewarming bij Holland Composites

Holland Composites Industrial hield 12 juni een 'housewarming' ter gelegenheid van de opening van het nieuwe bedrijfspand. Tijdens deze happening vond eveneens de uitreiking plaats van de eerste architectuurprijs 'Excellence in Composites'. De winnende architect kon rekenen op een geldbedrag van 5.000 euro, te doneren aan een goed doel naar keuze. Met de architectuurprijs wil Holland Composites creatieve toepassingen in composiet stimuleren. De prijs wordt voortaan jaarlijks uitgereikt.

RPC gecertificeerd

RPC Groep Nederland neemt het hoog op met kwaliteit, voedselveiligheid en milieu. Het bedrijf zette een milieuaspectenregister op waarin de milieuaspecten en -effecten overzichtelijk in kaart zijn gebracht. In maart van dit jaar resulteerde dit in het behalen van het ISO 14001/2004 certificaat voor de vestigingen in Kerkrade en Halfweg. In Kerkrade is het bedrijf nu gecertificeerd voor ISO 9001, ISO 22000 en ISO 14001 en in Halfweg voor ISO 9001 en ISO 14001.

Batelaan in de prijzen

Batelaan Kunststoffen uit Warmond is door thermovormers in Europa, India en de Verenigde Staten tweemaal uitgeroepen tot winnaar in de European Thermoforming Competition. Begin april nam Annelies Batelaan de hoofdprijzen in ontvangst tijdens de Europese thermovormconferentie in Berlijn. De bekroonde producten waren de voet-

maatmeter en het 'workstation'. Beide product waren eerst via een andere techniek gemaakt, zodat Batelaan ze helemaal opnieuw heeft ontworpen en ontwikkeld voor het thermovormproces.

Jubileum Nestaan Holland

Nestaan Holland in Tholen is een begrip in polyurethaan hardschuim – al 40 jaar. Reden voor het bedrijf om dit jubileumjaar te vieren. Genodigden en belangstellenden konden ter gelegenheid van het veertigjarig jubileum een kijkje nemen bij het compleet verbouwde bedrijf. De gasten werden ontvangen op de open dag van 23 mei.

Holonite best geleide onderneming

Holonite, producent van gegoten composietssystemen, behoort tot de vijftig best geleide ondernemingen in Nederland. Het bedrijf blinkt uit in financieel management, talentmanagement en inzet van technologie, aldus de jury.

INDUSTRIEBERICHTEN

Het managementteam van Holonite werd tijdens een gala gehuldigd, samen met de andere winnende bedrijven. Zij mogen een jaar lang de titel 'Netherlands 50 Best Managed Companies 2008' voeren.

De competitie 'Building the Best' is een initiatief van Deloitte in samenwerking met Universiteit Nijenrode, de Kamers van Koophandel, VNO-NCW en de Stichting Ondernemersklankbord. Deloitte wil met de competitie een impuls geven aan de erkenning van en voor de best geleide MKB-bedrijven in Nederland.

Zorge ontvangt PACCAR 'Best Supplier'-predikaat

Zorge, producent van afdichtingen en rubberonderdelen, kreeg onlangs van PACCAR het Quality Achievement 2007-predikaat. Dit certificaat wordt jaarlijks toegekend aan leveranciers die voldoen aan de kwaliteitsstandaarden van PACCAR. Vereist is onder meer dat de uitval van geleverde onderdelen over het laatste half jaar kleiner is dan 50 ppm (parts per million). Zorge levert al meer dan dertig jaar een scala aan onderdelen voor DAF PACCAR en haar toeleveranciers. Productvoorbeelden zijn diverse pakkingen en onderdelen uit rubber, siliconen, LSR (vloei-bare silicone rubbers) en thermoplastische elastomeren (TPE).

Sikka en NAI partners

Sika Nederland BV en het Nederlands Architectuur-instituut (NAi) zijn een partnerschap aangegaan. Het NAI is een museum, maar daarnaast ook een culturele instelling – toegankelijk voor iedereen – waar op verschil-

lende manieren aandacht wordt besteed aan de ontworpen omgeving. Het eerste concrete resultaat van de samenwerking is de levering van de vloeren voor de installatie die Wiel Arets Architects speciaal voor NAI ontwierp. Sika leverde een krasvaste, hoogglanzende PU-vloer. Deze vloeren worden steeds vaker toegepast in eerste klas gebouwen vanwege hun functionaliteit en esthetiek.

Metaal mikt op vrouwen

Vrouwen leiden ingewikkelde, technische projecten vaak beter dan mannen. Reden: ze kunnen meerdere dingen tegelijk doen. Dat zegt Lea Mazor van TNS NIPO dat onderzoek deed naar de toegevoegde waarde van méér vrouwelijke werknemers in de metaalbewerking. "Vrouwen zijn voor bepaalde functies en taken in de metaalbewerking misschien wel geschikter dan mannen," stelde ze. TNS NIPO voerde voor het onderzoek diepte-interviews uit met een dwarsdoorsnede van werkgevers in de metaalbewerking-sector.

Dynamiek met tweedehands machines

Een snelle omloopsnelheid voor gebruikt machines heeft doorgaans een gunstige invloed op investeringen voor nieuwe productiemiddelen. De verkoop van gebruikte machines maakt dankzij de aanhoudende groei in opkomende economieën een sterke expansie door. Vooral landen in Oost-Europa, maar ook uit India, Pakistan en Zuid-Amerika is een sterke vraag zichtbaar van goede gebruikte machines.

Bayer leverde opnieuw EK-voetbal

Bayer Material Science en Adidas ontwikkelden ook voor het EK 2008 de voetbal. Sinds het WK van 1986 hebben beide bedrijven voortdurend samengewerkt aan de verbetering van de bal. De basis voor de topvorm van de nieuwe bal is de Impranil-coating van synthetisch leer. Dit materiaal van Bayer Material Science wordt gebruikt voor de vijf buitenste ballagen. De gewijzigde structuur van het oppervlak, kippenvelachtige bobbeltjes op het baloppervlak, geven de bal meer kracht en spin. Spelers kunnen de bal door het grotere aangrijpings- en contactoppervlak met meer precisie controleren, stelt Bayers projectmanager balontwikkeling.

Kunststof boogbrug

Lankhorst Recycling Products ontwierp en realiseerde een nieuwe kunststof boogbrug met een vrije overspanning van circa 8,5 meter. Voorheen was die maximaal 5 meter. De brug is gemaakt van gerecycleerde kunststof en kan een belasting aan van circa vijfhonderd kilo. De brug is bedoeld als fiets- en voetgangersverbinding. Door de sterkte kan een hulpdienst, bijvoorbeeld een ambulance of brandweerwagen, incidenteel van de brug gebruikmaken. Lankhorst Recycling Products plaatste de eerste bruggen in mei als ontsluiting van een nieuwbouwwijk in het dorp Nijeveen.

Zonnecelboot

Czeers is een Nederlandse speedboot op zonne-energie. Voor op het luxejacht, of zoals een creative director zei als reactie op de introductie: "De

loze ruimte op je dek waar tot voor kort je nutteloze 'trophee wife' lag te zonnen, is functioneel gemaakt." De nieuwe zonnecelboot is vanaf 600.000 euro verkrijgbaar. Enkele ex-studenten van de TU Delft introduceerden hem samen met onder andere Wubbo Ockels op de Miljonairsfair. De speedboot is prachtig zwart gestyled van carbon en heeft een elektromotor die maximaal 55 kilometer per uur haalt. 'The future of boating'

Zelf helend elastiekje

Chemici van het Industrial Physics and Chemistry Higher Educational Institute in Parijs ontwikkelden een elastiekje dat 'heelt' als twee losse uiteinden enkele minuten tegen elkaar worden gehouden. Het rubber bestaat uit vetzuren uit plantenolie en ureum, die zich met elkaar verbinden via waterstofbruggen.

Olympisch hockey

De Australische partner van TenCate, Sports Technology International, levert de kunstgrasvelden waarop de Olympische hockeywedstrijden in Beijing worden gespeeld. Voor deze velden is een speciaal concept ontwikkeld, dat enerzijds meer fysieke bescherming biedt door een betere schokabsorptie en anderzijds een verhoogde waterafvoerkent. Het Chinese mannenhockeyteam dat er op heeft gehockeyd was te spreken over de speleigenschappen.

BELEEF POLYMEER

Prijstijgingen energie

De NRK-activiteiten voor collectieve inkoop energie worden met grote regelmaat aan de deelnemende bedrijven gecommuniceerd. Ondernemers worden alert gemaakt op zaken die het verschil kunnen maken bij de energie-inkoop.

Transport energie

In het marktmodel van energielevering spelen netbeheerders een cruciale rol. De rechtbank bevestigde in een uitspraak dat "netbeheerders een zorgplicht jegens leveranciers en aangeslotenen hebben en dat ze daardoor meer verantwoordelijkheid dragen dan 'de letter van de wet' aangeeft". De netbeheerder verzorgt het transport van elektriciteit in haar regio. De klant kan zijn transportbedrijf niet zelf kiezen.

Explosieve prijs

De prijs van energie is sterk afhankelijk van verschillende factoren zoals, de olieprijs, de kolenprijs, de gasprijs, de emissiehandel, de dollarkoers en de actualiteit. Analyse van de verschillende disciplines laat een duidelijke trend zien. In het voorjaar is de olieprijs explosief gestegen. Deze stijging heeft meteen een weerspiegeling op de gasprijzen, die op hun beurt weer van grote invloed zijn op de elektriciteitsprijzen. De prijzen voor een contract dat ingaat over één jaar, zijn nog nooit zo duur geweest als nu.

De groothandelsprijzen 'endex baseload' en 'endex peak load' zullen allebei sterk stijgen. Zowel de dalprijs als de plateau-prijs van de afnemer stijgen even sterk. Deels is deze stijging te wijten aan een sterk stijgend mondiaal energietekort. Het ziet ernaar uit dat de ruwe olieprijs dit jaar verdubbelen. De stookolieprijs en de gasolieprijs zijn afgeleid van de ruwe olieprijs. De aardgasprijs is weer gekoppeld aan gasolie en stookolie. Ook de beursprijs (TTF) loopt hiermee in de pas. De elektriciteitsprijs wordt grotendeels bepaald door de aardgasprijs en kolenprijs. Ook de kolenprijs staat op een historische hoogte.

Koers

De energieprijstijgingen hebben de volle aandacht van de NRK-energiecommissie en haar energie-adviseur. Op dit moment beraadt de energiecommissie zich op de te volgen strategie. Informatie over gezamenlijke energie-inkoop: info@nrk.nl

Kunststof- en rubberbedrijven werken aan vermindering milieudruk, maar lastige thema's vergen extra impuls

Nog werk aan de winkel voor halen doelstelling in 2010

Energiebesparing, hergebruik van productieafval, vermindering van uitstoot van emissies; de rubber- en kunststofindustrie heeft een uitgebreide staat van dienst op het gebied van duurzaam ondernemen. Rubber- en kunststofbedrijven blijven hieraan werken om de doelstelling van de 'Integrale Milieutaakstelling' te behalen. Recent zijn de tussentijdse resultaten gepresenteerd.

De verantwoordelijkheid ligt bij de ondernemer: Dat is het uitgangspunt van de milieuafspraken die de rubber- en kunststofverwerkende industrie en de overheid vastlegden in de Integrale Milieutaakstelling (IMT). De afspraken gingen in 2000 van start en eindigen in 2010.

Samen met de overheid kan het bedrijf gericht maatregelen treffen, maar de uitvoering ervan is geen vrijwillige zaak. De overheid, meestal de gemeente, neemt de maatregelen over in de milieuvergunning voor het bedrijf.

Verdiepingslag nodig

Bij de uitvoering van de IMT vallen kleinere bedrijven onder de standaardpakket-maatregelen (STP, zie kader). De bedrijven scoorden in 2007 vergelijkbaar met de resultaten in 2005. Vergelijken met de nulsituatie in 2003 hebben alle milieuthema's vooruitgang geboekt. De samenstelling van de groep bedrijven die de enquête retourneert, varieert echter elke keer, zodat de cijfers niet de trend in de bedrijfstak weergeven. De STP-bedrijven hebben bijna allemaal de relatief eenvoudig te nemen maatregelen gerealiseerd. Voorbeelden hiervan zijn het scheiden van afval en het registreren van milieurelevante gegevens. Maatregelen die meer tijd vergen, zijn nog niet breed uitgevoerd, zoals onderzoeken naar afvalpreventie, naar energie- en waterbesparing en het bodemonderzoek.

Vastgesteld kan worden dat de kleinere bedrijven minder hadden gedaan aan maatregelen voor waterbesparing en bodembescherming. Ook de bestrijding

van geurhinder en de invoering van voermanagement liet een afname zien t.o.v. de resultaten in 2005.

Maatwerk voor bedrijven

Bij de implementatie van de Integrale Milieutaakstelling (IMT) is een tweesporenaanpak gekozen. Er zijn verschillende trajecten voor grote bedrijven en voor kleine bedrijven:

Bedrijfsmilieuplan (BMP)

Grote bedrijven stellen een individueel bedrijfsmilieuplan op en rapporteren jaarlijks over de voortgang. In totaal deden 70 van de ruim 100 bedrijven hieraan mee. Na overnames, sluiting of overstap op het spoor voor kleinere bedrijven zijn er zo'n 50 bedrijven die deelnemen aan het individuele BMP-traject.

Standaardpakketplan (STP)

Kleinere bedrijven volgen de route van het standaardpakketplan. Maatregelen kunnen worden afgestemd op ontwikkelingen binnen het bedrijf en er kan rekening worden gehouden met eventuele investeringen. Ter ondersteuning van deze ca. 1.000 bedrijven heeft de NRK het werkboek met milieumaatregelen voor de rubber- en kunststofindustrie ontwikkeld. Vanwege het grote gebruiksgemak wordt dit online werkboek (op www.nrk.nl) veel gebruikt door de MKB-ondernemers.

Rubber- en kunststofbedrijven hebben vooruitgang geboekt op alle thema's sinds de eerste meting in 2003
.(foto Kornelis Caps & Closures)

Vooruitgang was er wel geboekt op het gebied van afval en energie. Bovendien

waren er verbeteringen te zien bij de beperking van emissies naar lucht, de invoering van een milieuzorgsysteem en het onderzoek naar de toepassing van minder milieubelastende producten.

Goede weg

De grotere bedrijven stellen iedere vier jaar – in overleg met het bevoegd gezag – een bedrijfsmilieuplan (BMP, zie kader) op. Jaarlijks leggen ze verantwoording af over de voortgang. Op basis van de ontvangen gegevens stelt de Overleggroep Rubber- en Kunststofverwerkende industrie vast dat "de bedrijven op de goede weg zijn". De belangrijkste thema's die voor de rubber-, lijm-, en kunststofindustrie worden bewaakt, zijn verandering van klimaat (energie, CO₂); verzuring; verspreiding naar lucht en water; verwijdering; verstoring (geluid, geur, externe veiligheid); en milieuzorg.

Uit de resultaten over 2006 blijkt dat bedrijven door de bank genomen vooruitgang boeken, maar niet altijd voldoende om de vastgestelde doelstellingen voor 2010 te halen. De uitstoot van vluchtige organische stoffen (VOS) worden onvoldoende gereduceerd. De uitvoering laat eenzelfde beeld zien als bij de STP-bedrijven. De relatief eenvoudige te realiseren zaken zijn gedaan, de meer tijdrovende activiteiten laten nog op zich wachten. Alle zeilen moeten dan ook worden bijgezet om de afgesproken IMT-doelstellingen in 2010 te halen.

Informatie: Erik de Ruijter, deruijter@nrk.nl

NRK-bedrijven passen Cradle to Cradle toe

Cradle to Cradle, populair afgekort tot C2C, is hot. Het is niet helemaal gloednieuw, want al jaren wordt er gesproken over ketenbeheer, volledige recycling van onze grondstoffen, etc. De nieuwe term heeft het onderwerp in ieder geval weer bovenaan op de agenda gezet. Ook de NRK haakt hierop aan met het MJA-project 'Herontwerp product'. Bestaande productontwerpen worden onderworpen aan de principes van volledige recycleerbaarheid of biologische afbreekbaarheid. Geïnspireerd op het C2C-concept. Deelnemers aan dit traject zijn in ieder geval Haval, Rompa, Sekisui Alvea en Vescom. Wilt u ook meedoen? Meer informatie kunt u krijgen bij de NRK, Erik de Ruijter, deruijter@nrk.nl

Praktische ondersteuning via NRK

De NRK biedt haar leden dienstverlening op maat voor markt/winst, vergunning, innovatieve producten, tevreden en goed personeel. Doe er uw voordeel mee! Kijk op www.nrk.nl.

Handelsoriëntatiereis naar Bulgarije

Van 28 september t/m 2 oktober organiseert de NRK samen met de Metaalunie, de Kamers van Koophandel Oost-Nederland en Noordwest-Holland en Rocon een handelsoriëntatiereis naar Bulgarije. Tijdens de reis staat een bezoek aan de International Technical Fair (ITF) in Plovdiv centraal. Daarnaast wordt een individueel matchmaking-programma voor de deelnemers opgesteld. Bedrijven krijgen de kans door middel van gerichte afspraken met potentiële zakenpartners in contact te komen en bestaande contacten te versterken. Aanmelding voor de handelsreis: www.evd.nl/cpa/bulgarijetechniek.

DUURZAAM & GROEN

Zonder kunststof geen duurzame energie.

Kunststof is robuust, vrij te vormen en bestand tegen weer en wind. Ideaal om windmolens en zonnepanelen van te maken.

De nieuwe generatie kunststoffen: biopolymeren. Industrie en onderzoek werken aan nieuwe toepassingen voor kunststoffen gemaakt uit plantaardig materiaal.

DE NRK ADVISEERT OVER DE MOGELIJKHEDEN VAN BIOPOLYMEREN, KUNSTSTOFINDUSTRIE, ONTWERPERS VAN DE TOEKOMST!

Voorbeeldpagina uit de folder Kunststof & het milieu. Uw bestelling (100 folders voor 25 euro) kunt u sturen naar info@nrk.nl

COLUMN

Het Innovatie-Prestatiecontract (I-PC) is een succes

Inschrijving IPC 3 geopend!

De NRK is één van de initiatiefnemers voor het opzetten van een nieuwe regeling: het Innovatie-Prestatiecontract (I-PC). Veel van onze leden kunnen (financiële) steun in de rug gebruiken om gestructureerd en gezamenlijk te werken aan innovatie.

Na de pilots in 2005 hebben NRK en andere branches met het ministerie van Economische Zaken de I-PC-regeling ontworpen. Het I-PC biedt MKB-bedrijven de mogelijkheid € 50.000 subsidie te verkrijgen op hun eigen driejarige innovatieplan. Zelf investeren zij ook € 50.000 in drie jaar. Het bedrijf bepaalt hoe het eigen innovatieplan eruit ziet.

Bij het opstellen kan Syntens helpen. Samenwerking met andere bedrijven is in het I-PC essentieel, 20% van het budget wordt ingezet op projecten met (keten)collega's en/of partners in de keten. De NRK is 'penvoerder': regisseur, adviseur en vraagbaak.

In het eerste I-PC zetten 31 bedrijven zich vanaf september 2005 in voor hun eigen innovatieplan. Ze werkten aan nieuwe producten, productieprocessen, marktontwikkeling en bijhorende kennisvermeerdering. Samen met andere deelnemers in het I-PC, of juist individueel. De vrijblijvendheid en 'waan van de dag' zijn vervangen door 'commitment'. De bedrijven waarderen ook de aanpak:

- de € 50.00 subsidie versnelt de innovatie,
- de geringe administratie is een verademing,
- de aangeboden kennis en ondersteuning heel nuttig.

Het I-PC is echt van de deelnemende bedrijven. Bij ruim 80% van de deelnemende bedrijven heeft innovatie een boost gekregen. Een resultaat waar zij trots op kunnen zijn!

Met het succes van dit eerste I-PC zijn recent 22 NRK-leden gestart met de tweede I-PC. Dit maal staat ketensamenwerking centraal, o.a. binnen de projecten rondom 'lean manufacturing', composieten in de bouw, luchtvaart en in meubels.

Het kabinet maakt in zijn industriebrief van 13 juni jl. meer budget vrij voor I-PC's. Dat komt goed uit. De afgelopen maanden hebben diverse bedrijven geïnformeerd naar de mogelijkheden voor deelname. Dat vinden we als NRK uiteraard ook een prima idee!

Bent u als ondernemer geïnteresseerd om (gesubsidieerd) de innovatie in uw bedrijf op een hoger niveau te tillen, doe dan mee met het I-PC 3. Het I-PC heeft zijn waarde voor eerdere deelnemers bewezen!

Erik de Ruijter
Algemeen directeur

Uw aanmelding voor het I-PC stuurt u naar smit@nrk.nl

BELEEF POLYMEER

met een energiebesparende intercityneus

NPSP Composieten uit Haarlem is er in geslaagd de neus van een intercitytrein lichter te maken door composiet te versterken met natuurlijke vezels.

Door de lichtere neus wordt aanzienlijk bespaard op brandstof en onderhoudskosten. Dankzij de milieuvriendelijke en innovatieve productiemethode wordt daarnaast 95 procent minder styreen uitgestoten. De nieuwe treinneus is op 19 mei aan minister Cramer aangeboden op het symposium 'Bouwen aan een Bio Based Economy' in Groningen.

NS-dochter NedTrain gaf NPSP Composieten opdracht voor de serieproductie van voor- en achterpanelen van de volledig gereviseerde zogenoemde Koploperintercity.

NPSP Composieten produceert de panelen met het VA-RTM productieproces dat naast een hogere precisie en hogere kwaliteit resulteert in een aanzienlijk lagere milieubelasting. Door gebruik te maken van een nieuw ontwerp en een innovatieve productiemethode wordt op de treinen een aanzienlijke gewichts- en kostenbesparing gerealiseerd. Zo wordt naar schatting zo'n 200.000 euro bespaard op onderhoudskosten. Daarnaast blijkt uit onderzoek van NedTrain dat per kilo gewichtsbesparing een energiekostenreductie van 50 eurocent per jaar haalbaar is. Het ontwerp van de kop en de nieuwe productiemethode van de panelen leveren bij elkaar een gewichtsbesparing op van ruim duizend kilo per trein.

Nieuwe neus voor intercity

